

– őszintén nézve - még egy számár erejénél is kisebb, ugyanakkor kitéve teljes környezete minden hatásának az időjárástól a szomszédig – mely hatások azonban számára mind hasznosíthatók, ha... Egyáltalán nem félelmetes, csak szokatlan, ha ehhez „csupán” a saját belső világ feletti éberség – a sivatagi atya, de nemcsak az ő szavai szerint, vagy a Hamvas-i értelemben vett realizált éberség, az ön-uralom megszerzése - szükséges. Mert a többi – a tanítás szerint - mind hozzáadódik.

Dobogókő, 2016. áldás hava

BULÁNYI GYÖRGY

TELJESÜL AZ ATYA AKARATA?

A keresztények a Szentháromság első személyét mondják *Atyának*. Nincsen a liturgiában ünnepe. A Fiúnak számtalanul sok, s a Szentléleknek is van legalább egy – Pünkösdkor. Schütz Antal Dogmatikájában sincs róla fejezet. Rahner Teológiai Kisszótárában sincs. Mért? Bár az Újszövetségben vagy háromszáz esetben jelöli őt a *Patér* szó, s majd mindig Jézus ajkán – még sincs. Mért nem készült róla doktori értekezés, habilitációs dolgozat, mért nincsen tanszéke az Atyának a teológiai fakultásokon? Elnyelte Arisztotelész, annak filozófiai istentana, és ennek nyomán a skolasztika, az iskolás teológia. Schütztől ifjúságomban megtanultam Róla, hogy *magátólvaló, tökéletes, egyszerű, világfölötti, és hogy Ő az abszolút akarat*. Kicsoda mindez? Hát az Atya. Külön-külön megáll ez az állítás-sor és az elnevezés is. De egymásra, egymáshoz nem illenek. Jézus csak annyit tudott Atyjáról, hogy tökéletes, meg hogy akarata van.

Magam hogyan szólítom őt? Sehogyan. Hiába nevel a liturgia arra, hogy az *Atyához imádkozzam a Fiúban a Szentlélek által*. Semmi hatása nincs imádságos életre ennek a nevelésnek. Mindig csak Istenemet mondom, mikor imádkozom, s ilyenkor az Atyára is, a Fiúra is, a Szentlélekre is gondolhatok. Mind a Hármat beleérthetem abba az egyetlen megszólításba, hogy Istenem. De csak gondolhatom, meg érthetem... Valójában nagyon is *unitárius* vagyok: amikor imádkozom – az egy Istenhez imádkozom.

S mit mondom Neki, amikor beszélgetek vele, azaz hogy imádkozom? Bevallom, hogy mondanivalóm abban foglalható össze, hogy *legyen meg az én akaratom*. Magam is tudom – azaz csak tanultam –, hogy ez bizony csúnya. Arra neveltek, hogy mást kellene imádkoznom. Azt, hogy legyen meg az ő akarata.

De leszoktam róla. Azért szoktam le róla, mert pórul jár, aki úgy imádkozik, ahogyan kellene. Jézus is váltott a Getszemániban a maga akarataról Isten akarata, és mi lett belőle? Isten, az Atya akarata? Semmiképpen sem. Hanem Kaifás, Pilátus meg Heródes akarata: a

keresztrefeszítés lett belőle. *Ezt már csak nem akarhatta egy Atya!!!*

Ezt a *legyen meg a te akaratod*-féle imádságot csak azok engedhetik meg maguknak – gondolom –, akiknek a Pénz az istenük. Nem vallják ezt be, csak van pénzüik, s szórják számolatlanul. Urak módjára. Urak, mert pénzük van. Ha nem vallják is be, hogy ki is volna az ő istenük, biztosak a maguk istenében. Abban, hogy velük van. Hogy nyugodtan imádkozhatják: *legyen meg a te akaratod*. Mondjak példát rá? Aki sváb lovagokkal megerősített törzsi seregével vonul Veszprém völgye felé, hogy Isten akaratának engedelmeskedve négyfelé szabja trónkövetelő unokatestvérét – az imádkozhat így. De ezt csak önmaga átverésével tudja tenni. Szörényi-Bródy meg is fogalmazzák ezt a maga átverését: *Uram, Veled, de Nélküled*. *Ez a veled-de-nélküled-isten, ez nem Jézus Atyja*. S mivel csak két úr van, ezért a sváb lovagokkal valakit négy-fele szabni akarónak csak a Mammon lehet az istene? Nem tehetek róla, ha ez a következtetés vége.

A Mammon nem a pénz? A Mammon a hadsereg? A kettő egyhasi testvér. Akinek pénze van, az tud sereget gyűjteni. Akinek serege van és győz vele, és ahhoz ömlik a pénz. A legyőzötté. Végnélküli jóvátételként. Mint a hódoltság idején a törökhöz, az átkosban a Kremlhez, és napjainkban a multikhoz. Ez utóbbiakhoz a képzelet is meghaladó mennyiségben. Hogy azért valami nálunk is maradjon a Mammonból, beledobáljuk feneketlen, mindent elnyelő torkába gyerekeinket – halálra ítélve nemzetünket.

Ez is tény és kerekperec: hazánkban az élve-születések évi száma nyolcvanezer. Egy nemzedéken belül ötmillióra fogyasztjuk a tízmilliót. S közben petárdákat robbantva Boldog újévet kívánunk egymásnak, ahelyett hogy zokognánk a sír felett, hol nemzet sülyed el. Ki ne röhögtesse már magunkat, amikor buzgón imádkozzuk a Miatyánkot s benne azt, hogy *Legyen meg a te akaratod!* Az Atyához imádkozzuk, és imádságunk a Mammonnál ér – nem is földet, de poklot.

Nincs semmi baj ezzel a jézusi imaszándékkal: hogy legyen meg az Atya akarata a földön is, miképpen teljesül az a mennyben, a Szentháromságban is. Csak azzal van baj, hogy ez az imaszándékunk nem hoz a konyhára semmit. A jézusutáni történelem ugyanolyan, mint a jézuselőtti, a jézusi imaszándék előtti. Újév első napján láttam egy nagyszerű filmet. Ebéd után is megnéztem, és vacsora után újból. (Nem a moziban, csak a társalgónk TV-je előtt.) Címe: *Hétköznapi mennyország*. Egy svéd faluban születik meg a mennyország. Egy muzsikusz teremt meg.

Mindenkit szeret és őt is szeretik. S megtanítja őket szívből, szeretetből – énekelni. Eljut énekkara egy salzburgi énekfesztiválra, ahol a közönség egésze feláll és együtt éneklivelük, amit tőlük hallanak. Másnap egyik kispapunkkal reggelizem, s elmondja, hogy nekik is levetítették ezt a filmet a főiskola pszichológia-óráján, s azt a feladatot kapták, hogy állapítsák meg a film

különböző szerepköreit. Megállapították, s elmentek a mondanivaló mellett. A süketség oka, hogy oktatójuk nem merete, nem tudta(?) megfogalmazni, hogy e svéd faluban a filmen megszületett az Isten Országá. Az, amiért Jézusnak meg kellett halnia. Adáshiba volt? Nem. Vevéshiba.

Aligha van magasztosabb imaszándék Jézusénál, de Jézusból a tanítványok csak kibokszolták ezt az imaszándékot. Nem magától mondta. Nem, mert Jézus tudta, hogy nem imából születik meg az ország, hanem szeretetből. S ez a szeretet a szexualitást ki nem kerülheti. A szeretet az egyneműek között csak halvány árnya annak, ami szökőárként tör ki, ha másneművel találkozunk. *Egy atya szeret, s egy atya szükségképpen férfi.* S a férfinak, ha szeretni akar, nőre kell találnia. S a falut énekelni tanító Daniel rá is talál Lénára.

Nem ettől van Isten Országá, de az egész emberiségnek kell Isten Országot csinálnia, s az emberek egyik fele férfi, másik fele nő. És Isten úgy teremtett meg bennünket, hogy minden nő arra született, hogy szeressen egy férfit, és minden férfi arra született, hogy szeressen egy nőt. És képessé tett bennünket arra is, hogy szerelemben essünk, és gyermekeket akarjunk attól, akibe beleszeretünk.

Az imaszándék másodlagos. Az elsődleges a szerelem és a család. S ebből az elsődlegesből születik meg az Ország, a hétköznapi mennyország. A filmben két szereplő nem érti Danielt: egy alkoholista, aki veri feleségét, ha az énekarba talál menni, s a falu lutheránus papja, aki bünt szagol a szexualitásban, s csak azért nem feszíti Danielt keresztre, mert annak elmúlt már az ideje. Viszont csak el akarja pusztítani, mert Daniel szeretete feleslegessé tette falujában az ő papi imádkozásait.

Ha kénytelen vagyok megállapítani, hogy a jézusutáni századok ugyanolyanok, mint a jézuselőttiek, akkor következtethetünk. Első következtetés: Isten szándéka – az Ország itt lent legyen olyan, mint ott fent – és az ember megvalósító képessége, azaz inkább képtelensége nincsenek *Országgra* hangolva. Ezt a következtetést el kell vetnem, mert a fentnek és a lentnek egymásra hangolatlansága – számomra a gondolkodás végét, a teljes abszurditást jelenti. Második következtetés: *Leragadtunk a Jézus utáni első századnál.* Annak a természetét boncolgatjuk csupán. Boncolgathatnánk mást is? Igen, Isten további megnyilvánulásait az elsőt követő tizenkilenc században. Van Istennek további kinyilatkoztatása is? Van, mert Isten Lelke szünet nélkül szól mindannyiunk szívében, lelkiismeretében. Ha úgy tetszik az ember gondolatvilágában. Még a tiedében s az enyémben is. (Evvél a kinyilatkoztatás-anyaggal tölteném ki a mise első és második olvasmányát.)

Tovább boncolom tehát Jézus atya-fogalmát. Ha mi az Atya képére és hasonlatosságára lettünk, akkor létünk, valónk, vágyaink és cselekedeteink – mind, mind beszélhetnek nekünk Alkotónkról, az Istenről. Amikor János alámerítése után kiemelkedik a Jordán vizéből, Jézus hallja, hogy Ő az Istennek szerelme fia. Ha az, akkor az Isten – Atya. Ha Atya, akkor van Jézusnak

anyja is. Az első század eljutott odáig, hogy Mária is szerelme, kedves Szűz. Eljutott odáig, hogy Isten Szentlelke árnyékozta be Máriát. Mert az embernek a mennyben nemcsak apja van, hanem anyja is. És Jézus az Atyának és Máriának a fia. Atya, anya és fiú – ez már család. Nem rakom bele Máriát a Szentháromságba. Megmaradok a korábbi századok végeredményénél: *Ó Atyaistennek kedves szép leánya...*

Ennyi csak Mária. De tovább lépek, és mondom: ha egyszer az embernek földi életében a legnagyobb élményt a szerelem adja, akkor erre is érvényes Hermész Triszmegiszto szava: *Lent mint fent, és fent mint lent.* A Jézus előtti és utáni századokban primitív- és kultúrnépek körében is megtalálható, hogy Istent atyának és anyának egyaránt gondoljuk. S megtaláljuk Platonnál azt is, hogy az ember kezdetben androgün, azaz férfi és nő volt egy személyben. Boncolgatásom eredménye, hogy Isten magában foglal egy hármasságot: apát, anyát és gyermeket. Hogy az egyetlen Isten valóban egyetlen is. Egyetlen család.

Isten úgy egyetlen, hogy apa is, anya is, és gyermek is. Nem állítom azt, hogy Jézus ezt tanította. És tudomásul veszem, hogy a keresztény vallások s az enyém is, a katolikus, csak azt tudják feladatuknak, hogy boncolgassák azt, ami Jézus megtestesülésének következtében jutott tudomásunkra. De *az ember tiszte, hogy gondolkodjék Alkotójáról, Istenről a történelem minden századában.* A jézusutáni századokban is, és a huszonegyedik században is. És azért gondolkodjék, hogy megvalósuljon Isten gondolata és akarata, az Isten Országá: a Szeretet odafenti örök és végtelen Birodalmának mintájára a Szeretet időbeli és véges Országá.

Csak ezért, és nem henye gondolati játék céljából. Az Isten nem halott. Akkor sem az, ha svéd és nem-svéd, lutheránus és nem-lutheránus papok nem értik meg Danielt hétköznapi mennyországát. Ha a kereszténység órái megszámláltaknak látszanak születésének s történelmi kibontakozásának színhelyén, Európában. Mert a szerelmet lecsereljük arra a szerelemre, amelyből kimarad a szeretet, s ennek következtében nem akarjuk továbbadni az életet, amely Istenből való.

Jézus azt tanította, hogy a Szentlélek elleni vétkezés az, amire nincsen bocsánat sem ebben, sem az odatúli világban. S a Szentlélek működik bennünk, ha megengedjük neki. S a Szentlélek nemcsak arra inspirál bennünket, hogy felmondjuk vallásunk krédóját, hanem arra is, hogy gondoljuk és kimondjuk azt, amit gondolunk. Gondolunk, mert gondolkodnunk kell, és a gondolatainkat el nem fojthatjuk. Akkor is, ha az, amit gondolunk, nem szerepel hitvallásunk tételei között. Meg kell tudnunk ítélni nemcsak azt az időt, amelyben Jézus élt, hanem az utánit is, és a mait is. S jaj nekünk, ha meg sem kíséreljük megérteni azt az időt és világot, amiben élünk. Makovecz Imre azt mondta, hogy ötszáz év múlva ugyanúgy magyarul fogunk beszélni ezen a tájon, mint ma. Miért? Mert van kegyelem. Isten megkegyelmez nekünk? A keltáknak nem kegyelemezett meg? Nem. Kihaltak. Kiirtották őket, vagy ők magukat.

Értelmetlen kegyelmezni annak, aki nem kegyelmez magának.

Ötszáz év múlva lesz-e magyar? Lesz, ha szülnek a magyar anyák, s lesz annyi magyar anya, hogy gyermekeik nem olvadnak bele az őket körülvevő nem-magyarul beszélők többségébe. Moldvában, a Hargita aljában és az Alföldön sem. Ha csak kevesen lesznek ezek az anyák, akkor beolvadnak. Törvény ez. Rengeteg a kihalt nyelvek és népek száma. Isten akarata az, hogy éljen a magyar nép is, hangozzék a magyar szó is. Jézus csak Izrael elveszett fiaért jött. Magam is csak népemből lettem, és csak azokhoz tudok szólni, ha tudok. Hát azt mondom, hogy Jézus Istene Atya és ennek következtében család is. S bizony nincs köze Istenhez annak, aki nem teszi meg a magáét azért, hogy legyen az Isten életének magyar folytatása is. Hagyjuk abba a bűnöst keresést. Jézus a bűnösökért jött, hogy megtérjenek és éljenek. S ha bűnöst keresünk, könnyen lehet, hogy magunkra találunk. Egy-két magyarnak vétkéből nem tud elpusztulni nemzetünk. Ha elpusztul, közös munkánk eredménye lesz. Még megtérhetünk, még nem pusztultunk el. Még válthatunk a Mammon-imádat helyett nemzetünk jövőjére. Lassan ötven éve lesz, amikor először álltunk válaszút előtt: *Kicsi vagy kocsi*. Meg tudjuk-e lelkigyakorlatoztatni kapitalista önmagunkat? Vagy egyszerűbben: Akarjuk-e azt a jézusi boldogságot, amely csak a szegényeké? Beérjük-e az egy dénárral? Hajlandók vagyunk-e azt tenni, amit Jézus tenne, ha ma újra megtestesülne, s magyarnak születnék? Választjuk-e az életet, vagy csak *a sírt, hol nemzet süllyed el?*

VEÉR I. TAS TRIANON

Százkét év alatt
ráébredhattunk,
hogy ezt a torz-született
csak az anyák
szerethetik egészé,
egészségessé.

A dolgos kezek,
az esti mesék,
a szófordulatok,
a hétköznapi
'unalmas' tettei:

- 'Nagyapa-anya
ki-volt-s-hol-élt?
- 'Miért négy nyelven
és hogyan beszélt?'
- 'Te miért úgy mondd,
hogy povedált?'
- 'Én mit csináltam akkor?'

- 'Mit-és-miért n e m
végeztünk be és mulasztottunk el?'
...kezdetű történetekből szőtt
élő történelem.

Újra igaz hitre jutni!
A múltba vetetté,
ha nem tanít, öl,
mert érvei erő, ököl.

Vissza-szerezni? Gyilkos harccal?
'Győzelemmel?'
Új sebek és hasadások.
Nem, nem megoldás, felejtsetd el!

Vissza-szeretni? Mosolygó arccal?
Őszinteséggel?
Gyógyító össze-kapaszkodások.
Megér biz' egy kitaró próbálkozást.

2022. június 04.

FARKAS ELEK

POSTUMUSZ

Ezen anyaszentegyházi kilengés után térjünk vissza a materialista világra s nézzünk szét, nem felejtettem e ki valami fontosat életem eddig felvázolt eseményeiből. Szégyen ide, - szégyen oda, ismét a kiskönyvemet kell csak felütnöm s már látom is hogy hol a hiány. No és az állampolgársága? - kérdi a könyvecske. Jó, jó, hiszen be van írva, természetes, hogy be van írva, hogy magyar. De kiráz a hideg, ha arra gondolok, hogy ezt be kell bizonyítanom. Mert egyszer már bebizonyítottam. A dolog úgy kezdődött, hogy az a Tisza Pista bejelentette, hogy elvesztettük a háborút. Ki gondolt akkor arra, hogy ennek mi mindenféle szép következménye lesz. Többek között én nem.

Akkoriban még vidáman vakargattam tetűimet. Ott, nem is olyan messze a Rivierától, a Piave partján és sejtelmem se volt arról, hogy állampolgárság is létezik. Egy napon azt mondták, hogy hölgyeim és uraim, most a háborúnak vége és tessék, parancsoljanak hazafáradni. Szépen haza is sétálgattunk, ki előbb, ki később. Itthon is vakaródtunk, nyújtózkodtunk egy kicsit.

Egyszer azután kimondták, hogy ebben az igen megszűkült hazában kicsit sokan vagyunk, hát ki a gyepűre, lássuk ki a magyar, gyerünk az állampolgársággal. Hamar kiderült, hogy akkora már minden tisztességben és hadiszállításban megöszült Bergernek és minden Grázban megöszült cs.kir.sváb tisztí nyugdíjasnak, valamint minden Arisztidnek megvolt a legpedigrébb állampolgársága.

S miért van baj az enyémmel kérdém ijedten, mikor